

Klíšťata letos rekordně útočí, Češi přesto rizika nákazy stále podceňují

Idnes.cz, 15. 10. 2018

Přestože parazitům sucho a horké počasí, které panovalo většinu léta, příliš neprospívá, počty nakažených klíšťovou encefalitidou a lymskou boreliózou jsou letos jedny z nejvyšších za desetiletí. „Jediné skutečně účinné řešení proti klíšťové encefalitidě je očkování,“ připomíná Radana Pařízková, primářka kliniky infekčních chorob brněnské fakultní nemocnice.

„Vypadá to na jeden z nejhorších roků. Už od jara zaznamenáváme vysoké počty nakažených včetně hospitalizovaných těžkých stavů s dlouhodobými následky,“ potvrzuje specialista v oboru epidemiologie Rastislav Maďar.

Státní zdravotní ústav (SZÚ) má zatím k dispozici statistiku hlášených infekcí od ledna do srpna. Klíšťovou encefalitidou se nakazilo 476 lidí. To je o 86 případů více než za stejné období v loňském roce. Boreliózu dostalo 2 808 pacientů, což je za posledních deset let nejvíce.

Příčinou je především teplé jaro, kvůli kterému klíšťata začala být aktivnější dříve, než je obvyklé. „Ideální teplota pro klíšťata je mezi 20 až 25 stupni. Takové počasí prospívá nejen klíšťatům, ale i my více chodíme do přírody a riziko nákazy se zvyšuje,“ zdůvodnil statistiku Jan Kynčl ze SZÚ.

A také upozornil, že ani teď na podzim, když už hlavní sezona klíšťat skončila, by lidé prevenci a kontrolu, jestli si zvenku nepřinesli tohoto parazita, neměli podceňovat.

Předpověď Českého hydrometeorologického ústavu na aktivitu klíšťat v pondělí je na stupni dva, tedy na malém riziku. Pro tento případ platí doporučení používat oblečení z hladké světlé látky a občas ho prohlédnout, večer a ráno se prohlédnout, klíšťata případně odstranit. Na další dny je pak na stupni tři, pro nějž platí používat repelent, nesadat a nelehat v porostech, nevstupovat do křovin.

Letošní sezona byla jedna z nejhorších

Ve Fakultní nemocnici v Brně přijali muže, jehož stav byl velmi vážný. Přitom ho „jen“ kouslo klíště. „Pacientů, kteří zemřou na klíšťovou encefalitidu, je v řádech jednotek případů. Mnohem horší je invalidizace. Loni jsme měli mladého pacienta, který zůstává nesoběstačný,“ popsala primářka kliniky infekčních chorob brněnské fakultní nemocnice Radana Pařízková.

V celém Jihomoravském kraji letos zatím napočítali 52 případů encefalitidy. To je dvojnásobný počet ve srovnání se shodným obdobím v loňském roce. Celorepublikově pak počet nakažených stoupl ze 390 na 476. Ještě větší je nárůst nakažených lymskou boreliózou, kdy se číslo zvýšilo z 2 167 na 2 808.

Statistika nakažených lidí klíšťaty od ledna do srpna

Statistiky jsou za období od začátku roku do konce srpna. Další v letošním roce ještě Státní zdravotní ústav (SZÚ) nemá vyhodnocené, nicméně podle odborníků spěje tento rok k jednomu z nejhorších za posledních deset let.

Houbaři v lese

K nárůstu infekcí může totiž přispět dobrá houbařská sezona, která už loni způsobila, že v říjnu počty nakažených prudce stouply.

„Klíště se může objevit klidně i na Mikuláše. To už bude rarita, ale měsíc bych si ještě na klíšťata dával pozor,“ doporučuje vedoucí Oddělení epidemiologie infekčních nemocí SZÚ Jan Kynčl.

Klíšťatům k aktivitě stačí teplota nad pět stupňů. Vydrží tedy prakticky až do přízemních mrazů. Lidé by při procházce do přírody proto stále měli používat repelenty a po příchodu se důkladně prohlédnout. „Jediné skutečně účinné řešení proti klíšťové encefalitidě je očkování,“ poznamenává Pařízková.

Zprávy o nových klíšťatech jsou jen nafouknutá bublina, říká vědec

„Chápu, že když se má nechat naočkovat celá rodina, bude to finančně náročnější (vakcína vyjde asi na 750 korun, pozn. red.), ale vzhledem k tomu, že je účinnost stoprocentní, tak se to vyplatí,“ dodala s tím, že rychlé odstranění parazita klíšťové encefalitidě nezamezí. „Nákazu často přenášejí i malé nymfy, které se na těle vůbec nemusí objevit,“ říká epidemiolog Rastislav Maďar z Lékařské fakulty Ostravské univerzity. Proti lymfské borelióze se očkovat nedá. Je však léčitelná antibiotiky.

Svědomitější Rakušani

Největší výskyt klíšťat v rámci Evropy je v Česku a Rakousku. Češi zatím za jižními sousedy v očkování zaostávají. Tam je proočkováno okolo 80 procent populace. V Česku je to zhruba jen 25 procent.

Přesné číslo nikdo nezná, protože centrální evidence očkování neexistuje. Epidemiologové vycházejí z průzkumu výzkumné společnosti GfK z roku 2013. Závěry ukázaly, že je proočkováno 23 procent Čechů a od té doby proočkovanosť podle hygieniků mírně stoupla. Podle stejné společnosti v roce 2009 bylo očkováných jen 16 procent Čechů. Nejméně jsou chráněni dospělí.

Veřejnost pomáhá mapovat výskyt klíšťat

„Je to stále nedostatečné. Klíště může způsobit i hluchotu, slepotu či obrnu končetin. Riziko těžkého průběhu a úmrtí stoupá s věkem,“ upozornil Maďar. Důvod, proč se Češi na rozdíl od Rakušanů nenechávají očkovat, vidí v nízké informovanosti a jednoduše v tom, že lidé rizika nákazy podceňují.

Zájem o vakcínu narůstá

Očkování proti encefalitidě je dobrovolné, ale doplácí se. Prodává se v lékárnách na předpis praktického lékaře, který ji následně aplikuje. Aby bylo očkování účinné, jsou potřeba minimálně dvě dávky.

Některé pojišťovny část vakcín proplácejí. Například největší zdravotní pojišťovna, VZP, dává na očkování 500 korun. „Poslední roky jde stabilně o jeden z nejžádanějších příspěvků. Ročně ho žádá kolem 100 tisíc klientů,“ říká mluvčí pojišťovny Oldřich Tichý.

Zdroj:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/encefalitida-klistata-sucho-parazit-riziko.A181010_102615_domaci_mesz